

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΤΡΙΤΗ 18 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018
Αίθουσα Λόγου, Στοά Βιβλίου
Πεσμαζόγλου 5 & Σταδίου

«Συζήτηση για την εθνική στρατηγική για τους αστέγους» Ημερίδα

Συργκάνη Χριστίνα

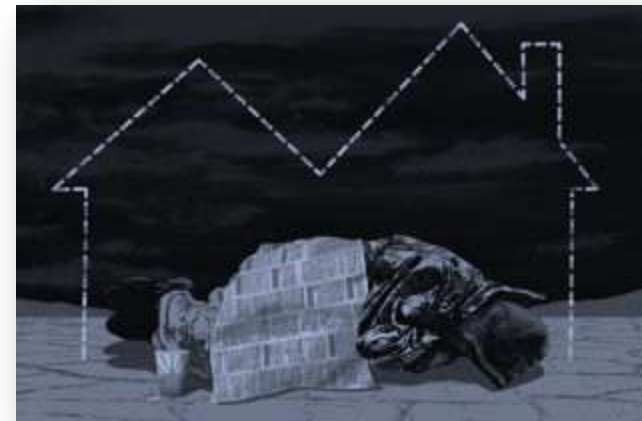
Κοινωνική Λειτουργός ΠΕ, MSc

Δ' Μονάδα Υποκατάστασης, Ο.ΚΑ.ΝΑ

Μέλος Συντονιστικής Ομάδας «ΑΡΓΩ»

εισαγωγή...

- **άστεγοι:** όσοι κοιμούνται σε πάρκα, εισόδους, εσοχές, εγκαταλελειμμένα κτήρια/αυτοκίνητα.
αλλά και: όσοι διαμένουν σε καταλύματα έκτακτης ανάγκης, σε ξενώνες, σε υπνωτήρια, μοιράζονται δωμάτια με φίλους/μέλη οικογένειας (κρυφός πληθυσμός, ↑10 φορές πάνω)
- **αστεγία:** όχι μόνο έλλειψη στέγης, αλλά και έλλειψη ασφάλειας, ιδιωτικότητας ή και τα δύο μαζί → καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- **ομάδα στόχου:** κυρίως ευάλωτες κοινωνικές ομάδες¹.
- δεν υπάρχει ενιαίος ορισμός του όρου «αστεγία», με αποτέλεσμα τον αποκλεισμό ορισμένων ομάδων, μη επικαιροποιημένες βάσεις διεξαγωγής ασφαλών συμπερασμάτων και στατιστικών του φαινομένου²

1. Bramley G. Homelessness Projections: Core Homelessness in Great Britain. Crisis (2017):3-21
2. Amore K, Baker M, Chapman-Howden P. The ETHOS definition and classification of Homelessness: An analysis. European Journal of Homelessness 2011;5(2):19-37

ETHOS - European Typology of Homelessness and Housing Exclusion

		Operational Category	Living Situation		Generic Definition
Conceptual Category	ROOFLESS	1 People Living Rough	1.1	Public space or external space	Living in the streets or public spaces, without a shelter that can be defined as living quarters
		2 People in emergency accommodation	2.1	Night shelter	People with no usual place of residence who make use of overnight shelter, low threshold shelter
	HOUSELESS	3 People in accommodation for the homeless	3.1	Homeless hostel	Where the period of stay is intended to be short term
			3.2	Temporary Accommodation	
			3.3	Transitional supported accommodation	
		4 People in Women's Shelter	4.1	Women's shelter accommodation	Women accommodated due to experience of domestic violence and where the period of stay is intended to be short term
		5 People in accommodation for immigrants	5.1	Temporary accommodation / reception centres	Immigrants in reception or short term accommodation due to their immigrant status
			5.2	Migrant workers accommodation	
		6 People due to be released from institutions	6.1	Penal institutions	No housing available prior to release
	INSECURE		6.2	Medical institutions (*)	Stay longer than needed due to lack of housing
			6.3	Children's institutions / homes	No housing identified (e.g by 18th birthday)
		7 People receiving longer-term support (due to homelessness)	7.1	Residential care for older homeless people	Long stay accommodation with care for formerly homeless people (normally more than one year)
			7.2	Supported accommodation for formerly homeless people	
		8 People living in insecure accommodation	8.1	Temporarily with family/friends	Living in conventional housing but not the usual or place of residence due to lack of housing
			8.2	No legal (sub)tenancy	Occupation of dwelling with no legal tenancy
			8.3	Illegal occupation of land	Occupation of land with no legal rights
		9 People living under threat of eviction	9.1	Legal orders enforced (rented)	Where orders for eviction are operative
			9.2	Re-possession orders (owned)	Where mortgagee has legal order to re-possess
		10 People living under threat of violence	10.1	Police recorded incidents	Where police action is taken to ensure place of safety for victims of domestic violence
	INADEQUATE	11 People living in temporary / non-conventional structures	11.1	Mobile homes	Not intended as place of usual residence
			11.2	Non-conventional building	Makeshift shelter, shack or shanty
			11.3	Temporary structure	Semi-permanent structure hut or cabin
		12 People living in unfit housing	12.1	Occupied dwellings unfit for habitation	Defined as unfit for habitation by national legislation or building regulations
		13 People living in extreme overcrowding	13.1	Highest national norm of overcrowding	Defined as exceeding national density standard for floor-space or useable rooms

Note: Short stay is defined as normally less than one year; Long stay is defined as more than one year.
This definition is compatible with Census definitions as recommended by the UNECE/EUROSTAT report (2006)

ETHOS - European Typology of Homelessness and Housing Exclusion

ΦΕΚ Α', Αρ Φύλλου 41, ν. 4052/2012, Α 29 παρ 1-3, σελ 1139

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 41
1 Μαρτίου 2012

1115

Άρθρο 29 Ορισμός αστέγου

1. Αναγνωρίζονται οι άστεγοι ως ευπαθής κοινωνική ομάδα, στην οποία παρέχεται κοινωνική προστασία. Ως άστεγοι ορίζονται όλα τα άτομα που διαμένουν νόμιμα στη χώρα, τα οποία στερούνται πρόσβασης ή έχουν επισφαλή πρόσβαση σε επαρκή ιδιόκτητη, ενοικιαζόμενη ή παραχωρημένη κατοικία που πληροί τις αναγκαίες τεχνικές προδιαγραφές και διαθέτει τις βασικές υπηρεσίες ύδρευσης και ηλεκτροδότησης.

2. Στους αστέγους περιλαμβάνονται ιδίως αυτοί που διαβιούν στο δρόμο, σε ξενώνες, αυτοί που φιλοξενούνται από ανάγκη προσωρινά σε ιδρύματα ή άλλες κλειστές δομές, καθώς και αυτοί που διαβιούν σε ακατάλληλα καταλύματα.

3. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του εκάστοτε συναρμόδιου Υπουργού που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα εφαρμογής της παρούσας, ιδίως το περιεχόμενο, η έκταση και ο χρόνος παροχής κοινωνικής προστασίας, καθώς και η διαδικασία και οι φορείς υλοποίησης της καταγραφής των αστέγων.

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4052

THE OTHER EUROPE

COLD REALITY
FIGURES ON HOMELESSNESS

*NON-COMPARABLE

See sources and more detailed information in appendices, page 100.

THIRD OVERVIEW OF HOUSING EXCLUSION IN EUROPE 2018 | FEANTSA - THE FOUNDATION ABBÉ PIERRE

FEANTSA - THE FOUNDATION ABBÉ PIERRE | THIRD OVERVIEW OF HOUSING EXCLUSION IN EUROPE 2018

Ευρώπη και αστεγία II

AVERAGE AGE OF DEATH

FRANCE

49.6 years old

GREAT BRITAIN

47 years old

BELGIUM

**Between
45 and
50 years old**

IRELAND

- **3,333 children** were homeless in November 2017, up **276%** since November 2014.
- In Ireland, more than one homeless person in three is a child.

SWEDEN

- **Between 10,000 and 15,000 children** were homeless in April 2017.
- **60%** increase in the number of children in emergency accommodation between 2011 and 2017.

THE NETHERLANDS

- **4,000 children registered homeless** with the local authorities in 2015, **60%** up on 2013.

FRANCE

- In 2012, **30,100 children** were homeless.
- **33%** of people in homeless accommodation were under 18 years making them the largest age group in homelessness.

206%

MORE

REQUESTS FOR OVERNIGHT STAYS
IN HOTELS
— FRANCE | 2010-16 —

29%

OF FUNDING SPENT ON TEMPORARY
ACCOMMODATION
— GREAT BRITAIN | 2015-16 —

48%

LEFT WITHOUT
A SOLUTION AFTER CALLING 115,
THE HOMELESS HELPLINE
— FRANCE | 2017 —

4,000

HOMELESS CHILDREN
— THE NETHERLANDS | 2015 —

78,170

HOUSEHOLDS IN TEMPORARY
ACCOMMODATION
— GREAT BRITAIN | 2017 —

Ευρώπη και αστεγία III

- Άνθρωποι που διαβιούν έξω, δύσκολα προσαρμόζονται σε κλειστούς κοινόχρηστους χώρους
- Θέσπιση νομοθεσίας που επιβάλλει κυρώσεις σε όσους κοιμούνται έξω, αποθηκεύουν υπάρχοντα σε ανοιχτούς χώρους, περίφραξη δημοσίων χώρων
- Χώρες, πόλεις, περιοχές καθιστούν παράνομο το φαινόμενο της αστεγίας και επιβάλλουν κυρώσεις

Ουγγαρία: Ιούνιος 2018, συνταγματικές αλλαγές, άρθρο 22, ποινικοποίηση αστεγίας «απαγορεύεται να ζει κάποιος σε δημόσιο χώρο

UK: Αυξανόμενος αριθμός διαταγμάτων που καταδικάζει όσους διαβιούν στο δρόμο και επαιτούν

Λετονία: οδηγία αναρτημένη σε λεωφορεία, να αναφέρονται στην αστυνομία άστεγοι επειδή η οσμή τους προκαλεί δημόσια όχληση

- Ελλάδα/ Δανία/ Ρουμανία: Θέσπιση νόμων κατά της επαιτείας
- Νορβηγία/ Σουηδία: Χώρες που συζητούν για τη θέσπιση νόμων κατά της επαιτείας

σκοπός...

- Επίκαιρες παρεμβάσεις και σχεδιασμός για την κάλυψη βασικών αναγκών των αστέγων
- Ίδρυση δομών αστέγων «**ΑΡΓΩ**» του Οργανισμού Κατά των Ναρκωτικών
- Δράσεις και ενέργειες Ομάδας Έργου

καταγραφή της αστεγίας στην Ελλάδα..

2012-2013

**Πρόγραμμα
«ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ»
Ιατρική Σχολή
Πανεπιστημίου Αθηνών
& ΟΚΑΝΑ - ΕΣΠΑ**

- Η έλλειψη στέγης συνδέθηκε έντονα με τον κίνδυνο μόλυνσης από τον ιό HIV
- 33% των άστεγων και 15,2% των στεγασμένων χρηστών ενδοφλέβιων ναρκωτικών ήταν θετικοί στον HIV
- Η προσπάθεια για μείωση μετάδοσης ιού HIV → αντιμετώπιση έλλειψης στέγης και αύξηση υπηρεσιών πρόληψης

**Οκτώβριος 2013 - Αύγουστος 2014
Έρευνα: « Διάδωσέ το - Επιχείρηση
Χιονοστιβάδα» -ΕΣΠΑ**

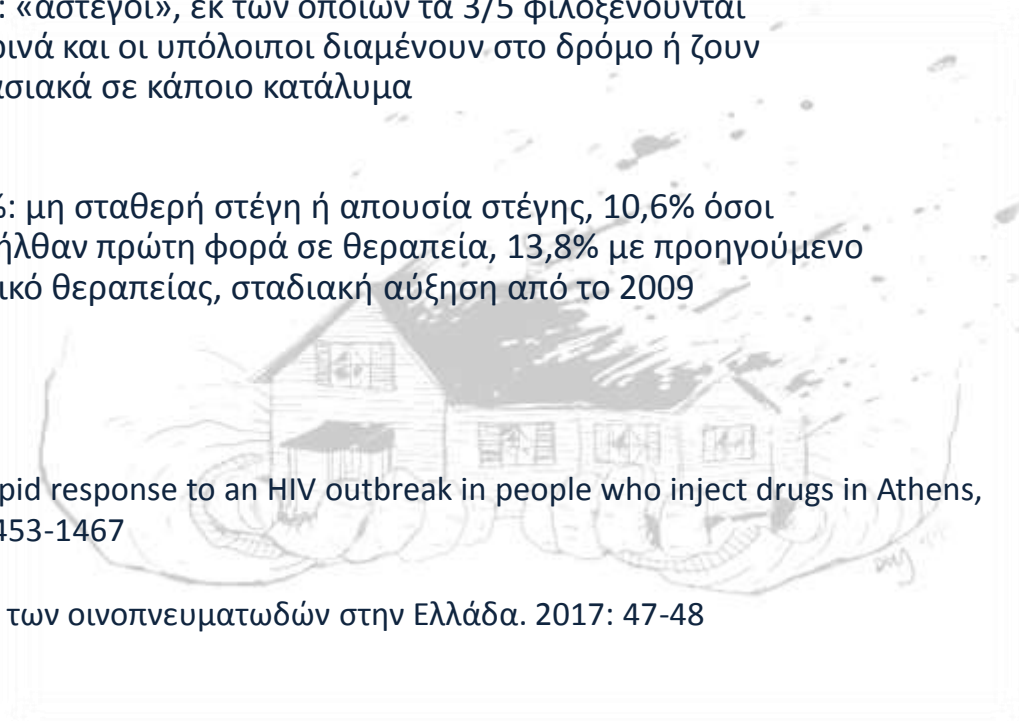
- προσεγγίσθηκαν 2.549 εξαρτημένα άτομα στην Αθήνα
- το 55% : «άστεγοι», εκ των οποίων τα 3/5 φιλοξενούνται προσωρινά και οι υπόλοιποι διαμένουν στο δρόμο ή ζουν περιστασιακά σε κάποιο κατάλυμα

**ΕΚΤΕΠΝ: Η κατάσταση του
προβλήματος των ναρκωτικών και των
οινοπνευματωδών στην Ελλάδα, 2015**

- 12,6%: μη σταθερή στέγη ή απουσία στέγης, 10,6% όσοι προσήλθαν πρώτη φορά σε θεραπεία, 13,8% με προηγούμενο ιστορικό θεραπείας, σταδιακή αύξηση από το 2009

Hatzakis et al. Design and baseline findings of a large-scale rapid response to an HIV outbreak in people who inject drugs in Athens, Greece: the ARISTOTLE programme. *Addiction* 2015;110(9):1453-1467

ΕΚΤΕΠΝ. Η κατάσταση του προβλήματος των ναρκωτικών και των οινοπνευματωδών στην Ελλάδα. 2017: 47-48

καταγραφή της αστεγίας στην Ελλάδα..

Ιανουάριος 2017

Σύσταση Ομάδας Έργου, υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, σε συνεργασία με Πάντειο Πανεπιστήμιο, με δημόσιους φορείς και την ΚτΠ-ΕΣΠΑ

Σκοπός: η καταγραφή και παρακολούθηση των αστεγών, στη χώρα.

Έναρξη: Μάρτιος 2018, σε Αθήνα, Πειραιά, Νέα Ιωνία, Θεσσαλονίκη, Ιωάννινα και Ηράκλειο Κρήτης

Α' Φάση: νυχτερινή καταμέτρηση, στους δρόμους των πόλεων

Β' Φάση: καταμέτρηση μέσω των προγραμμάτων και των δομών που υποστηρίζουν αστεγούς

Δεκέμβριος 2017

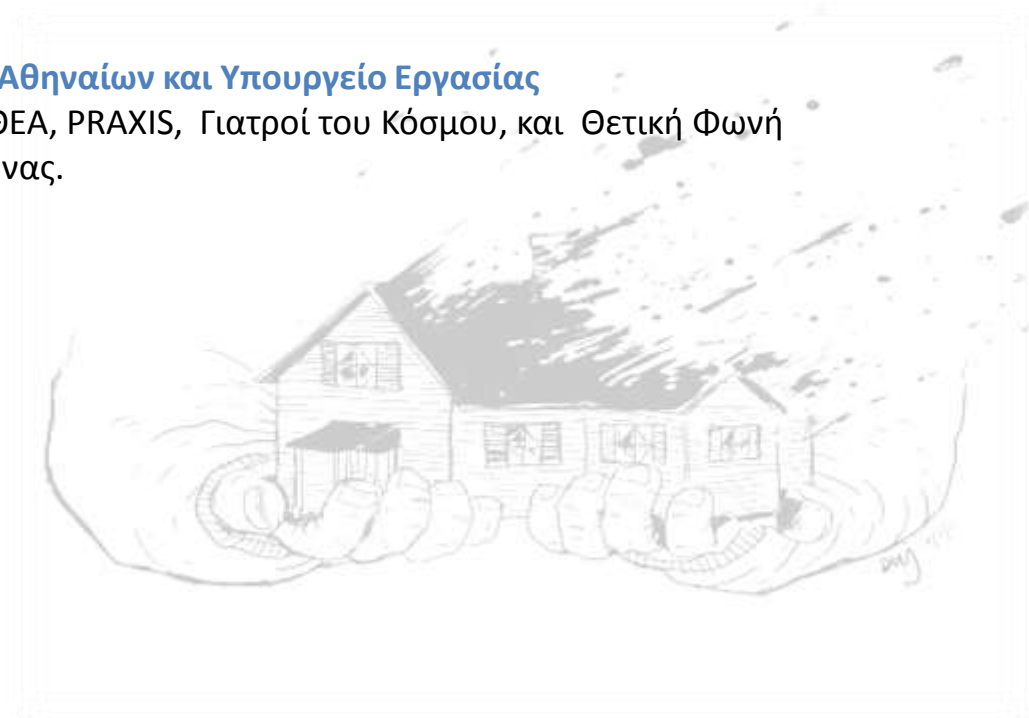
Πιλοτική καταγραφή αστεγών σε συνεργασία με Δήμο Αθηναίων και Υπουργείο Εργασίας

Bloomberg Associate NY και εθελοντές από :OKANA, ΚΕΘΕΑ, PRAXIS, Γιατροί του Κόσμου, και Θετική Φωνή κατεγράφησαν 183 άστεγοι στο ιστορικό κέντρο της Αθήνας.

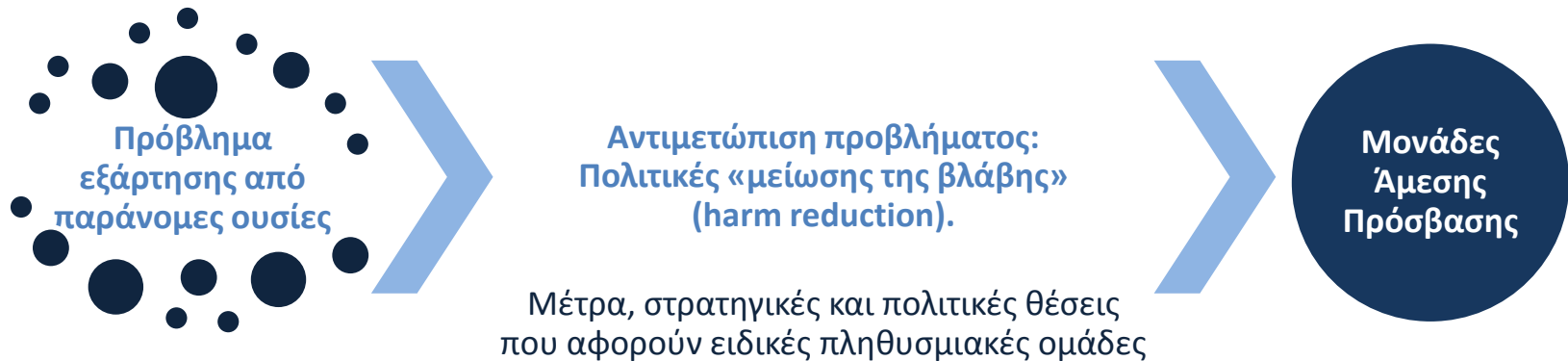
Ιανουάριος 2018

Έρευνα Τμήματος Έρευνας και Αξιολόγησης Ο.ΚΑ.ΝΑ

Καταγράφηκαν στις δομές του 160 άστεγοι

Μονάδες Άμεσης Πρόσβασης

Αξιοποιούν

- Δυνατότητα άμεσης ανταπόκρισης στις εκάστοτε εξατομικευμένες ανάγκες χρηστών
- Δίκτυα επικοινωνίας ανάμεσα στον κρυμμένο πληθυσμό χρηστών και της παροχής υπηρεσιών στην κοινότητα

Επιτυγχάνουν

- Γνωστοποίηση υπηρεσιών έγκαιρης παρέμβασης, προσωρινής φαρμακευτικής θεραπείας, ή/και απεξάρτησης

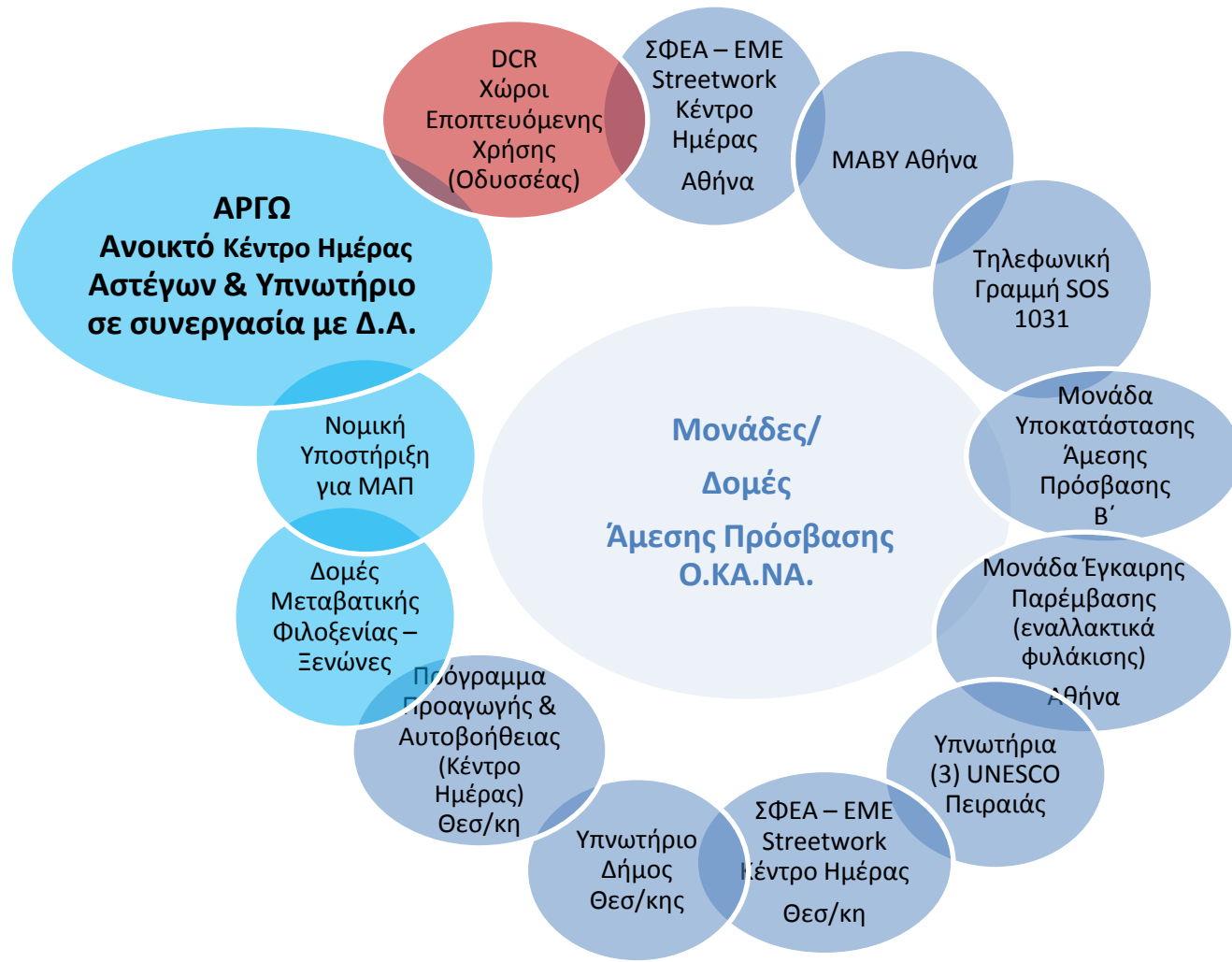
Στόχος:

- προάσπιση ατομικής & δημόσιας υγείας στη βάση προσέγγισης της μείωσης βλάβης (harm reduction)
- αύξηση αποτελεσματικότητας παρεμβάσεων μέσω οριζόντιας σύνδεσης εμπλεκόμενων φορέων υγείας & πρόνοιας
- πρόληψη και κάλυψη άμεσων αναγκών υγείας περιθωριοποιημένου πληθυσμού χρηστών καθώς και πρόληψη διάδοσης νοσημάτων όπως ηπατίτιδες, AIDS, περιθωριοποίησης και παραβατικής συμπεριφοράς

Απόφαση Δ.Σ. ΟΚΑΝΑ 25.07.2017: Σύσταση **Ομάδας Έργου Έκτακτων Παρεμβάσεων και Συντονισμού** ως αναπόσπαστο μέρος λειτουργίας Μονάδων Άμεσης Πρόσβασης

Μονάδες Άμεσης Πρόσβασης

- ONE STOP SHOP
- Περιλαμβάνουν μεγάλο εύρος δομών και εξυπηρετούν ανάγκες ενεργών χρηστών και υποδοχής τους στις δομές του Οργανισμού

Συντονιστική Ομάδα

Επιστημονικά Υπεύθυνη: κα Λαγάκου Λ.

Αναπληρώτρια: κα Πικέα Π.

Συντονιστής ΑΚΗΑ **Συντονιστής Υπνωτηρίου** **Συντονιστής ΜΑΒΥ** **Συντονιστής ΔΑ** **Συντονιστής ΣΦΕΑ**
κα Δημητροπούλου κα Φιλακουρίδου

Δομές αστέγων «ΑΡΓΩ»

Ομάδα Στόχος → Άστεγοι

- Άτομα που διαμένουν νόμιμα στη χώρα και στερούνται πρόσβασης ή έχουν επισφαλή πρόσβαση σε επαρκή ιδιόκτητη, ενοικιαζόμενη ή παραχωρημένη κατοικία που πληροί τις αναγκαίες τεχνικές προδιαγραφές.
- Όσοι διαβιούν στο δρόμο, σε ξενώνες, αυτοί που φιλοξενούνται σε ιδρύματα ή κλειστές δομές, σε ακατάλληλα καταλύματα αυτοί που βρίσκονται σε διαδικασία ένταξης, προένταξης και θεραπείας λόγω προβλημάτων εξάρτησης.

Υπόγειο:

χώροι υγιεινής , αποθηκευτικοί χώροι , πλυντήρια

Ισόγειο - 1ος όροφος: Ανοιχτό Κέντρο Ημέρας Αστέγων

- Υποδοχή ωφελουμένων
- Λειτουργία: 9.00 - 21.00 σε εβδομαδιαία βάση
- Δυναμικότητα: έως 200 άτομα

2ος, 3ος, 4ος και 5ος: Υπνωτήριο/ κοιτώνες ανά ειδική ομάδα ωφελούμενων

- Λειτουργία: (7) ημέρες την εβδομάδα, 21.00 - 09.00
- Δυναμικότητα: έως 90 άτομα

Η συνύπαρξη των δομών διασφαλίζει τη λειτουργικότητα και τη διασύνδεση με οικονομίες κλίμακας.

→ Καλύτερη αξιοποίηση εξοπλισμού και εναλλαγή προσωπικού, ώστε να καλύπτουν όλο το φάσμα των παρεχόμενων υπηρεσιών, αλλά και την αναγκαία εποπτεία και φύλαξη

Δομές Αστέγων «ΑΡΓΩ»

Παρεχόμενες Υπηρεσίες

- ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, πρωτοβάθμιας υγειονομικής φροντίδας, ατομικής φροντίδας και υγιεινής, σίτισης, νομικής συνδρομής, συμβουλευτικής, υγείας, πρόνοιας, κοινωνικής και εργασιακής επανένταξης και διασύνδεσης με υπηρεσίες στέγασης

Εγκαταστάσεις - Λειτουργικοί Χώροι Υποδομής ΑΚΗΑ και Υπνωτηρίου (κοινοί)

- Χώρος προσέλευσης & υποδοχής (συμβόλαιο) – Γραμματεία
- Ιατρείο
- Χώροι υγιεινής (WC /λουτρό)
- Χώρος πλυντηρίων/στεγνωτηρίων ωφελούμενων
- Βεστιάριο
- Χώρος κουζίνας και εστίασης
- Πολύ-χώρος αναψυχής και αποφόρτισης με δυνατότητα αξιοποίησης δραστηριοτήτων δημιουργικής απασχόλησης και έκφρασης
- Διακριτός και καλά αεριζόμενος χώρος για καπνιστήριο
- Χώρος για διεξαγωγή ατομικών – ομαδικών συναντήσεων συμβουλευτικής
- Βοηθητικοί χώροι - χώροι αποθήκευσης
- Χώροι προσωπικού
 - Γραφεία
 - Χώρος συναντήσεων & επιμορφωτικών σεμιναρίων για το προσωπικό
 - Χώροι υγιεινής & κουζίνα

Κοιτώνες Υπνωτηρίου

- Κοιτώνες Διανυκτέρευσης με αριθμό κλινών που δεν θα υπερβαίνει τις είκοσι (20) ανά κοιτώνα
- Ύπαρξη διακριτών κοιτώνων για άντρες και γυναίκες και για διαφορετικές ομάδες – στόχου:
 - Μη χρήστες ουσιών
 - Χρήστες ουσιών
 - Ωφελούμενοι προγραμμάτων υποκατάστασης ή άλλων θεραπευτικών προγραμμάτων
 - Ωφελούμενοι Δομών Κοινωνικής Επανένταξης (ΜΕΨΥ-ΚΕ)
 - Ενεργές χρήστριες αναπαραγωγικής ηλικίας καθώς και έγκυες χρήστριες
 - Οικογένειες (Πρόγραμμα Γονέων και παιδιών Ο.ΚΑ.ΝΑ.– Δίκτυο Φορέων Γονέων και παιδιών)
 - Έκτακτη διανυκτέρευση για αντιμετώπιση ειδικών καταστάσεων (Safe Haven)

Δομές Αστέγων «ΑΡΓΩ»

ΑΚΗΑ		
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	ΑΤΟΜΑ	ΜΗΝΕΣ
Συντονιστής Δομής	1	12
Κοινωνικός Λειτουργός	2	12
Νοσηλευτές	2	12
Ιατρός	1	12
Διοικητική Υποστήριξη	1	12
Εργασιακοί Σύμβουλοι	2	12
Εξειδικευμένο προσωπικό σε προγράμματα απεξάρτησης	2	12
Βοηθητικό Προσωπικό ή καθαριότητας	4	12
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	15	

ΥΠΝΩΤΗΡΙΟ		
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	ΑΤΟΜΑ	ΜΗΝΕΣ
Συντονιστής Δομής	1	12
Κοινωνικός Λειτουργός	3	12
Νοσηλευτής	1	12
Ψυχολόγος	1	12
Διοικητική Υποστήριξη	2	12
Προσωπικό Φύλαξης	2	12
Βοηθητικό Προσωπικό ή Καθαριότητας	2	12
Εξειδικευμένο προσωπικό σε προγράμματα απεξάρτησης	2	6
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	14	

Επιδιωκόμενα αποτελέσματα

Παροχή υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας, συμβουλευτικής και ψυχολογικής υποστήριξης.

Παροχή υπηρεσιών α/βάθμιας ιατρικής φροντίδας.

Παροχή ατομικής φροντίδας και υγιεινής.

Παροχή διανυκτέρευσης σε συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας.

Παραπομπή άστεγων εξαρτημένων σε Δομές και Προγράμματα Θεραπείας.

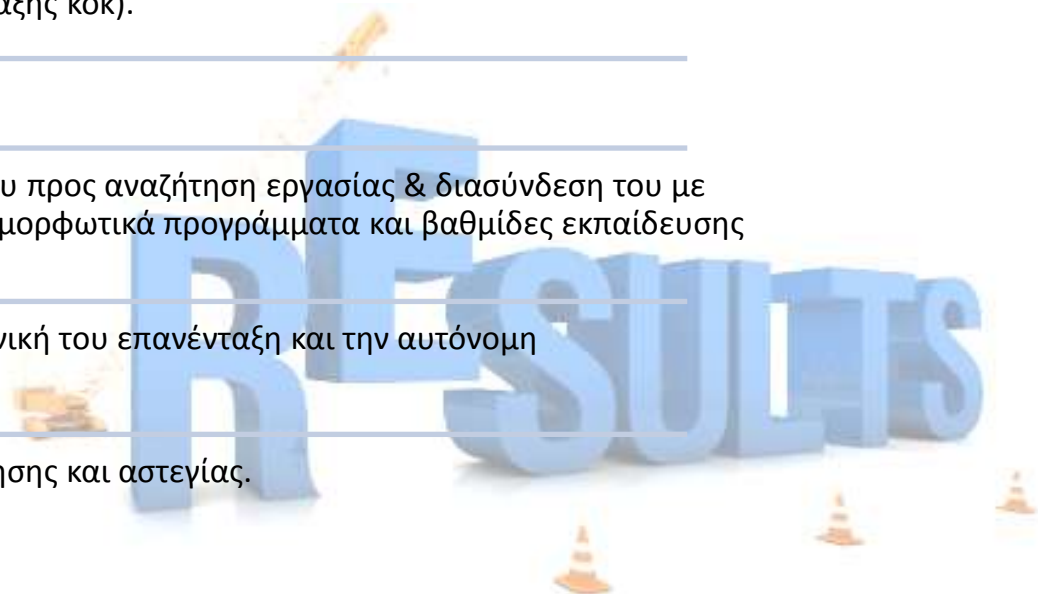
Διασύνδεση ωφελούμενου με υφιστάμενες δομές ΟΚΑΝΑ, υπηρεσίες πρόνοιας και άλλα υποστηρικτικά δίκτυα (φορείς, υπηρεσίες κοινωνικής προστασίας, κοινωνικούς ξενώνες, δομές υγείας, οργανώσεις δωρεάν παροχής νομικής βοήθειας, εργασιακής επανένταξης κοκ).

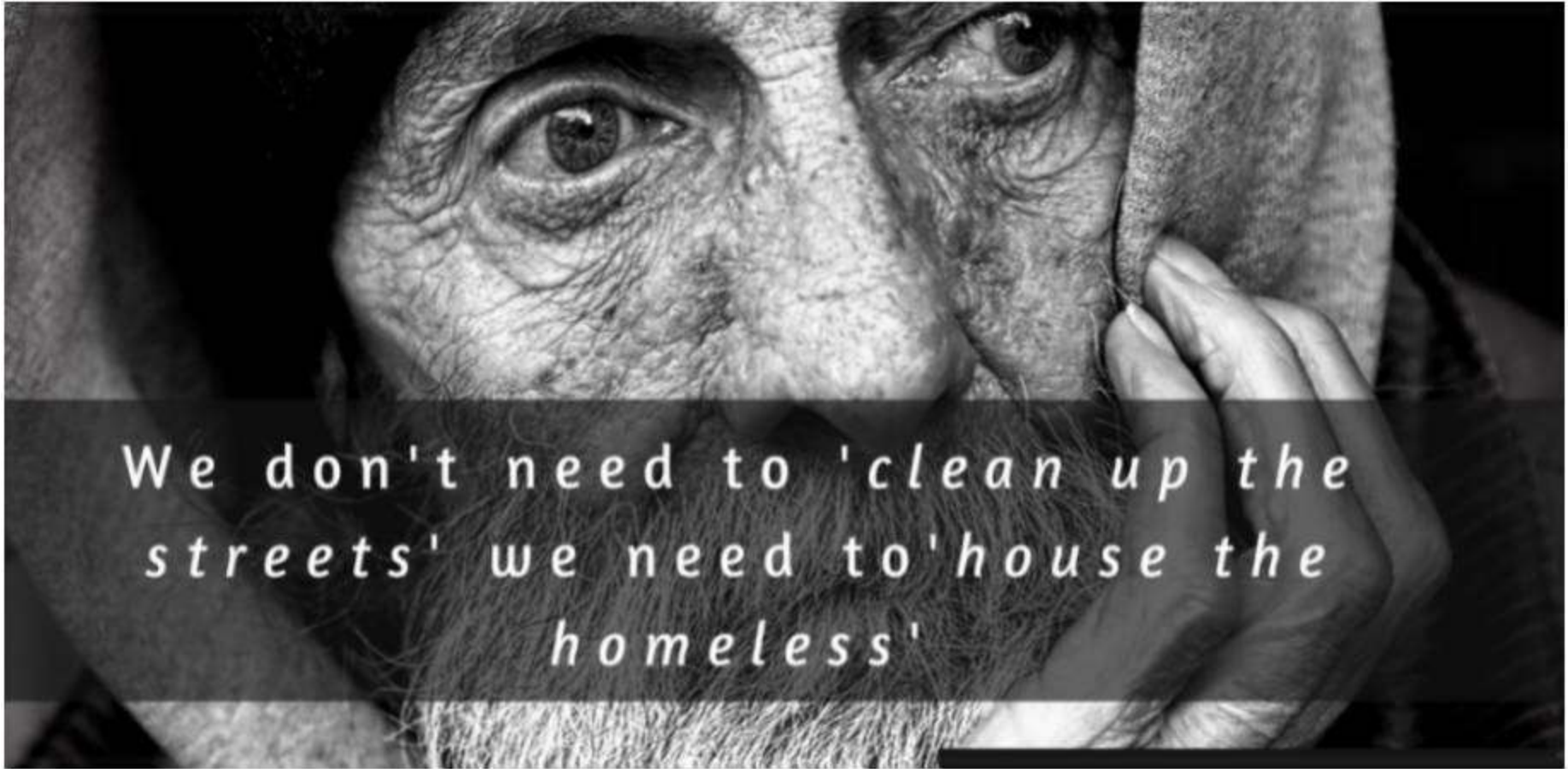
Κινητοποίηση ατόμου για οικογενειακή επανένωση.

Ενδυνάμωσή, υποστήριξη και κινητοποίηση ωφελούμενου προς αναζήτηση εργασίας & διασύνδεση του με εργασιακούς χώρους & ένταξη του σε εκπαιδευτικά – επιμορφωτικά προγράμματα και βαθμίδες εκπαίδευσης (ΣΔΕ, ΕΠΑΛ)

Ενδυνάμωση και υποστήριξη ατόμου με στόχο την κοινωνική του επανένταξη και την αυτόνομη διαβίωση.

Ευαισθητοποίηση της κοινότητας πάνω σε θέματα εξάρτησης και αστεγίας.

We don't need to 'clean up the
streets' we need to 'house the
homeless'

σας ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας....